

Чурапчыга күн тахсар!

САЖА ОЛОХ

Чурапчы улуунун хаһыата

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫҢ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

12+

2018 сыл
Сэттинньи
13
КҮНЭ
ОПТУОРУНЬУК
№ 86
(11542)

Улууска — бу күнүргэ

Социальной десант -- Чакырга

Улуус дьаһалтатын социальной болпуруостарга управлениетын салайааччыта М.П. Заболоцкая илдьэ сылдьар социальной десана сэттинньи 8 күнүгэр Чакыр нэһилиэгин олохтоохторун кытары көрүстэ.

Быйылгы десант сүрүн уратытынан нэһилиэк олохтоохторун бадаларын учуоттаан, анап сайаапкаларынан тустаах исписэлиистэри кытары көрүүннэраллар буолар. Ол курдук, нэһилиэк эдэр дьонно ыңчат уонна дьизэ көргөн өйбүлүн социальнай-психологическай өйбүлүн киинин салайааччыта А.С. Капрынова "Бэйэни кыаныыга уонна олоххо үтүө эрэ

өрүтү көрүүгэ" туһуламмыт трениинг олус себүлээтилэр. Нэһилиэк ыңчаттын лидере Н.П. Миронова: "Бүгүн ытыгылыбыт трениингэ ахсыа буолан кытынныбыт. Биир бэйэм, маннык дьаһалга бастакыбын кыттабын. Олус туһалаах, киһи ис туругун сүрдээбин арыйар эбит, киһи наастарыанньата көтөбүллэр. Бу десант нэһилиэгиннээни кытары тутта үлэлээр, мунаахсылар болпуруостарыгар эппиэтти-иллэр. Холбоһор, сорох дьон доруобуйаларынан эбэтэр матырыйаальнай бөлөһүннэллэринэн улуус киинигэр сатаан барбаттар, ол иһин утары кэлэн, көмө онороллоро саамай сөптөөх дии саныыбын. Эсэ даҕаны бу бырайыак үлэли турдун," — диир санаатын үлгүстэр.

Нэһилиэк дьахталлара норуот маастара З.М. Монастырева иис кистэлэннэригэр уһуйар маастар-кылааһыгар сырыттылар. Итиннэ үгүс дьон улуустаабы бэтэрэнээрэй сүрүннүүр иниспизитэригэр Л.Н. Архиповаҕа, офтальмолог-быраас Д.В. Сотниковаҕа, чааһынай парикмахер М.Н. Игнатоваҕа, пенсионнай управление сүрүннүүр исписэлиийигэр М.М. Ефимоваҕа, социальнай харатта исписэлиийигэр Е.Н. Попова, "Мои документы" элбэх өгөнү онорор киин исписэлиийигэр Р.Г. Барашковаҕа мунаарар болпуруостарын биэрэн, сөптөөх хоруйдары ыллылар.

Семен ЖЕНДРИНСКЭЙ.

МУУС ЫЛЫЫТЫГАР КҮРЭХ

Сэттинньи 9 күнүгэр Чурапчы нэһилиэгин дьаһалтатын тэрийиитинэн, түөлбэлэринэн мууһу ылыыга "Эр муус" күрэхтэһии буолла. Барыта 6 түөлбэ — "Куобалы" (сал. Ф. С. Седалищева), "Чаран" (сал. И. Н. Архипов), "Маарыкчаан" (сал. С. И. Алексеева), "Мурун Тыымпыйа" (сал. В. П. Пудова), "Ыспартыбынай" (сал. А. Д. Рожин), "Киин" (сал. В. И. Пономарев) хамаандата кыттыыны ылла.

Күрэх сабаланыытыгар хамаанданан турбут уоланнар иннилэригэр эбэрде тыгы Чурапчы нэһилиэгин баһылыгын эбэһинэһин толороочу А.Г. Егоров, "Удьуор" Чурапчы нэһилиэгин эр дьонун түмсүүтүн салайааччыта Д. Р. Слепцов, күрэхтэһии кылаабынай судьуйата А. С. Дьячкова эйириллэр. Киингэр бу тэрээһин үтүө үгэскэ кубулуйан сыллата ытыллар буолбутун кыһалжалаах ыалларга, бириддиһэн дьонно түөлбэлэр бэйэлэрин быһаарыларын, үтүө санааларынан көмөнү оноруу буоларын бэлиттэтиллэр. Ытыгылыбыт муус босхо дьизэ тиздигилэн биэрэрин эйириллэр.

Баһаһыанньа быһыытынан эрдэ бэлэмнэ-ниллибит 10*6 м изэнээх муус ытыгылыахтаах чардаатыгар хамаандаттан 5-тии киһи киран, бэлэмнэнэн турунан кэбистилэр. Судьуйа атын дьонно — көрөөнчүлэри тахсан биэрэргэ, мэлһэйдэспэттэригэр көрдөөр. Мууһу ылан баран, кытыыга эмиз бэлиттэммит сиргэ аһыан таһаарыллыахтаах. Тизийиһэ хас да буолуохтарын сун.

Хамаанда бэриллээтин, уопаттар түһүнэн кэбистилэр. Хамаандалар тус-туһунан ньыманан үлэлээтилэр. Сорохтор таһаарар сирдэрин киэн тына күргүлөр, сорохтор итинникэ болжомто уурбака, алларан киэрэн бардылар. Сэп-сэбиргэл да туһунан буолан биэрде. Аһыан арааһа баара көһүннэ. "Ыспартыбынай" түөлбэ уопаттара мууһу эрбиир анап эрбиилээхтэр, кыбытан таһаараат, баһаларын кэтэн кэбиһэн баран, кытыы дьизэ түһүнэн кэбиһэллэр. Сорох түөлбэлэр

чардааттан баһырынан салааска курдук оноһука өрө тартан уураат сослугунан бараллар. Ылар муустарын да кээмэйэ тус-туһунан буолла.

"Ыспартыбынай" түөлбэ сылыбыраччы таһаараат, тутта тизээн барда. Бастыыр буолулар дьон санаа баара. Ол эрэри, түмүк атыны көрдөөр. Судьуйалар бастыһыны хас да критерийинэн быһаардылар. Бастакы миэстэни — "Маарыкчаан" түөлбэ, иккити — "Куобалы", үсүтү — "Чаран" ыллылар. Бастыһы форма" анап аатынан — "Ыспартыбынай" түөлбэ хамаандата, Бастыһы атрибутка (сэп-сэбиргэл) анап аатынан — "Маарыкчаан" түөлбэ хамаандата наһараадаланна.

Алексей СЛЕПЦОВ.

Ийэлэргэ болжомто күүһүрэр

Улууспутугар Ийэ декадатын чэрчитинэн, сэттинньи 7 күнүгэр обонно төрөтөр отделениега санаа обонноммут үс эдэр ийэни эбэрдэллээтилэр.

Үөрүүлээх чааска улуус баһылыгын социальной уонна ис бөлүткэ болпуруостарыгар солбуйааччы Н.И. Аммосов, Чурапчы нэһилиэгин баһылыгын эбэһинэһин толороочу А.Г. Егоров, улуустаабы киин баһыына кылаабынай бырааһын солбуйааччы А.В. Седалищева, дьизэ көргөн уонна оро-аймах өйбүлүн отделын сүрүннүүр исписэлиийа Т.П. Бушкова, "Россия ийэлэрэ" улуустаабы хамсааһын бэрэсэдээтэлин солбуйааччы, үөрэх управлениетын начальнигыта Т.В. Павлова, обонно төрөтөр отделение ссбизидис-сайа М.И. Попова кыттыыны ыллылар.

Эдэр ийэлэргэ өйбүлүннүк балахтары, истин-иһирэх тыллары анаатылар.

С. ЖЕНДРИНСКЭЙ.

ТЫЙААТЫР САҢА СЕЗОНУН АРЫЙДА

СЪЕЗД ДЭЛЭГЭЭТИНИЙН КӨРСҮҮҮ

Сэтінньи 8 күнүгэр улуустаабы киин бибилэтигэбэ "Саха литэратуриин саахтара" дигэн төгүрүк остуолга Чурапчы айар-суруйар эйгэтэ, суруналыыстар, саха тылын учууталлара уонна култуура үлэһиттэрэ муһуннулар.

Россия суруйааччыларын уонна суруналыыстарын сойууһун чилиэнэ Павел Петрович Федоров — Сомоҕо атынньы 11 күнүгэр буолбут Саха сириин суруйааччыларын 17-с съехин үлэтин сийилии сырдатта. Сойуус 79 чилиэннээбиттэн съезкэ 73 киһи кыттыыны ылбыт. Сойуус бизэс сыл ыылгыт үлэтин отчуттаан, Саха сириин суруйааччыларын бырабылдьанньатын бэрэссэдээтэлэ Наталья Харлампьева улахан дакылаат онорбут. Съезкэ сойуус бырабылдьанньатын саҥа састааба талыллыбыт. Бэрэссэдээтэлинэн Наталья Ивановна Харлампьева хаалбыт. Павел Петрович съезд үлэтин, саха суруйааччыларын икки сойууһун, эдэр суруйааччылар тустарынан, о. д. а. болгоруостарга сийилии хоруй биэрдэ.

Төгүрүк остуолга Чурапчы литэратуриинэй олохун тула кизгэ кэспэтии табыста. Улуус баһылыгын социальнай уонна ис балиитикэ болгоруостарыгар солбуйааччыта Н.И. Аммосов кыттыыны ылан, бэйэтин санаатын үлэһиннэ. Киин улууслугулар баар суруйар эйгэ дьонун кытта көрсөн, инники үлэ туһунан кэспэтии тэрийэр былааннаабын ийитиннэрдэ.

Кэспэтиигэ элбэх киһи тыл этэн, баар проблемаларга санааларын аһаҕастык үлэһиннэлэр. Тылы этиигэ суруналыыстар Иван Пономарев, Валентина Пинигина, Мария Герасимова, саха тылын учууталлара Фекла Болдовская, Любовь Пермякова, история уонна этнография мусуойун дириэктэрэ Юрий Толстоухов, эдэр поэт Ньургун Захаров, уо. д. а. кыттыстылар.

Наталья ЗАХАРОВА.

Сэтінньи 9 күнүгэр "Айылгы" култуура уонна духуобунай сайдыы киинигэр П. М. Решетников аатынан Чурапчы норуодунай тыйаатыра саҥа сезонун "Дьикти саас" дигэн Саха норуодунай суруйааччыта В.С. Яковлев — Далан айымньытынан арыйда.

Култуура управлениетын тэрийэр отделын салайааччыта И. И. Бушков көрөөччүлэри саҥа сезон аһыллыбытынан эбэрдэлээн туран, Чурапчы тыйаатыра сайдыытыгар, өрөспүүбүлүкэбэ Россияга тийэ биллинини ылыытыгар олук уурсубут салайсабыт И. И. Кандинский, М. А. Герасимованы, Н. М. Заболоцкаяны, о. д. а. махтанан туран ааттаталаата, ситиһиилэри биллһиннэрдэ. Тыйаатыр хамсатар күүһэ артыыс буспарын билинэн туран, бастын артыыстары бэлитээтэ. Быйылгы сезон үбүлүөйдээх—50-с буспарын бэлитээтэ, бу бэлитэ сыл Россия Бэрэсидьиэнэ В. В. Путин 2019 сылы "Тыйаатыр сылынан" биллэрбит кэмигэр түбэһэринэн уратылаабын эттэ.

Улуус баһылыгын социальнай болгоруостарга уонна ис балиитикэбэ солбуйааччыта Н.И. Аммосов, Чурапчы нэһилиэгин баһылыгын эбэриннэһин толорооччу А.Г. Егоров эбэрдэ тылы эттилэр.

"Умнуллубат онус кылаас" муусуканан доһуһуолланан, быйыс аһыллаатын "Дьикти саас" роман сүрүн дьоруойа Гассан (артыыс Николай Хоютанов) сааһыран баран, урукку онуска үөрэнэр кэмин ахтан-санаан аһар түгэнэ көһүннэ. Итинтэн салгыи киин авансенаба (көстүбэкс туран) эдэр сааһын умнуллубат "Дьикти сааһа" артыыстар оонньоон көрдөрүүлэринэн, соробор бэйэтин тылынан бэрилиннэ.

Сүрүн оруоллары оонньообут Гассан—Петр Дьяконов, Айта—Татьяна Хомолдоева оскуоланы бүтэрээри сылдьар эдэр дьон үөрэххэ, сырдыкка дьулуһууларын, чизинэй буолууну, бастакы ыраас тапталы итэҕэтиллээхтик толордулар. Уолсайынан, бу туруорууга үөрэнээччилэри оонньообуттар бары бэркэ көһүннүлэр. Оскуола үөрэнээччилэрэ Уйгулана Николаева, Яна Федосеева, Милена Кузьмина ускуустуба бу кэрэ жанрыгар сыстан эрэллэрэ хайбаһаах. Оттон уопуттаах артыыстар Надежда Заболоцкая, Дмитрий Кириллин, Валерий Герасимов, Иван Бушков, Николай Новгородов бу да сырыыга бөлгөрүн оруолларын кыайа-хото туттулар. Утарыта турар күүстэр Поповтар (Петр Климов, артыыска Айылгы Пинигина)—Дьордьотоп (Семен

Жендринский) күрөстэһэр түгэннэ көрөөччүлэри долгутта.

Пьеса түмүгэр Дьордьотоп дьыалата, үтүө аата тиллибитэ көрдөрүлгүбүтэ ытыс тыаһынан биһирэнэ.

Режиссер Аркадий Васильев биһиги биһир дойдулаахпыт, саха норуотун бүтүүнэ киэн туттар суруйааччыта Василий Яковлев—Далан "Дьикти саас" романыттан пьеса онорон, дьон-норуот көрүүтүгэр таһаарбытын иһин көрөөччүлэр махталларын тиздэбит.

Алексей СЛЕПЦОВ.

ҮНКҮҮ ҮӨРҮҮТҮН БЭЛЭХТЭЭТИЛЭР

Сэтінньи 7 күнүгэр Чурапчы нэһилиэгэр "Айыллаан" култуура уонна духуобунай сайдыы киинигэр "Дьэрээнкэй" норуодунай оҕо үнүү ансамбылын уонна "Чолбон" ыччат үнүү бөлөбүн быйылгы сезону аһар "Оһуор утума" кэсирдэрэ буолла.

Кэсирдэ Таатта Добордохуу образцовай оҕо үнүү ансамбыла, Хатылтан "Дайына", Одьулуунтан "Сардана" үнүү ансамбыллара ыалдьыт быһыытынан ыһырыллан кыттыыны ыллылар.

"Дьэрээнкэй" ырыа-үнүү ансамбылын аан

бастаан ССРС култууратын туйгуна Матрена Егоровна Васильева тэрийбитэ, салайан үлэһиттэ. Улууска, өрөспүүбүлүкэбэ биллэр үгэһээх кэлэктиип буола үүммүтэ.

Тулсабайдык иларгэтиллибит сценаба үнүүһүттэр бөлөхтөрө табысталлар эрэ, толорууларын ис хоһоонун арыһар сюжеттар экранга көрдөрүлгөн истилэр. Сахалыы үнүүһүттэр айылбабыт кэрэ көстүүтэ, ыһахтар, түмсүүлэр түгэннэ, тавайскай үнүүгэ итии дойду сылааһынан илгийэр көстүүтэ, монгольскайга—истилэ, хотугу үнүүгэ—хоту сир уратыта үнүүһүттэр ис хоһооннорун байытан, ситэрэн биэрдилэр. Сааһа мустубуттар "Дьэрээнкэй" саастарынан араарыллыбыт толорууларын, "Добордохуу" хотугу, "Чолбон" Кыайыы күнүгэр аналлаах, "Дайына" саха кизин туттар, таптыыр хомулугар анаммыт үнүүһүттэр, о. д. а. дохсон ытыс тыаһынан доһуһуоллаатылар.

Үнүү кэрэ алыбын, үөрүүтүн бэлэхтээбиттэргэ көрөөччүлэр ааттарыттан махталбытын тиздэбит.

Алексей СЛЕПЦОВ.

Уйгу кыһата

Уйгуну-бийаны дэлэтин – барыбыт сорукпуг!

"Чурапчы" ТХПК "Сага олох" хаһыакка ыйга биридэ тахсар анал сыһыарыгыта

Үт соботуопката 10 ый түмүгүнэн

№	Наслега	план 2018г.	За 9 месяцев			октябрь			За 10 месяцев 2017г.			% вып. плана
			план	факт	2017	план	факт	2017	план	факт	2017	
1	Алагар	383,5	344,4	402,1	391,1	22,6	33,0	30,4	367,0	435,1	421,5	118,6
2	Бахсы	329,4	295,8	367,8	404,0	19,4	33,5	19,2	315,2	401,3	423,2	127,3
3	Болтого	316,7	284,4	181,3	228,1	18,7	10,7	10,1	303,1	192,0	238,2	63,3
4	Болугур	641,8	576,4	529,9	580,3	37,8	63,3	36,6	614,2	593,2	616,9	96,6
5	Арылах	293,7	263,7	269,0	288,5	17,3	28,6	15,6	281,0	297,6	304,1	105,9
6	Кытанах	272,8	245,0	210,5	248,1	16,1	14,4	8,7	261,1	224,9	256,8	86,1
7	Мугудай	512,5	460,3	435,9	446,5	30,2	19,4	23,0	490,5	455,3	469,5	92,8
8	Ожулун	625,6	561,9	581,9	494,0	36,8	45,2	33,0	598,7	627,1	527,0	104,7
9	Соловьев	544,8	489,2	548,5	547,5	32,1	38,1	31,5	521,3	586,6	579,0	112,5
10	Сылан	790,8	710,2	669,3	753,9	46,6	25,6	38,2	756,8	694,9	792,1	91,8
11	Телей	325,0	291,9	305,4	253,4	19,1	22,8	15,6	311,0	328,2	269,0	105,5
12	Хадар	408,2	366,6	415,0	423,6	24,0	24,3	24,4	390,6	439,3	448,0	112,5
13	Хатылы	372,5	334,6	278,3	305,3	21,9	17,8	18,4	356,5	296,1	323,7	83,1
14	Хаяхсыт	330,4	296,7	305,0	325,9	19,5	14,0	13,6	316,2	319,0	339,5	100,9
15	Холтого	673,2	604,6	415,1	552,4	39,6	23,1	25,1	644,2	438,2	577,5	68,0
16	Чакыр	459,5	412,6	467,7	515,0	27,1	30,6	36,2	439,7	498,3	551,2	113,3
17	Чурапча	319,6	286,7	180,4	191,8	19,0	10,4	10,2	305,7	190,8	202,0	62,4
		7600	6825,0	6563,1	6949,4	447,8	454,8	389,8	7272,8	7017,9	7339,2	96,5

Быйыл үтү соботуопкалааһында былаан 7600 туонна. Итинэн алтынны ый түмүгүнэн (10 ыйынан) 7272,8 туонна ыйр былаан 7017,9 туоннанан толорулунна. Тустаах алтынны ый былаана 447,8 туонна этэ, ону 454,8 туоннанан толорулунна.

Ордук үчүгүйдик 10 ыйдаах былааннарын

127,3 бырыһыан толорбут Бахсы, 118,6 бырыһыан ыйабыт Алагар, 113,3 бырыһыан көрдөрүүлээх Чакыр, 112,5 бырыһыаны ыйыт Соловьев, 112,5 бырыһыаны ситиспит Хадаар нэһиликтэрэ үлэлээтилэр. Арылаах, Одьулун, Сылан, Хайахсыт нэһиликтэрэ былааннарын аһара толордулар. Мөлтөх

үлэлээктэринэн Болтого, Чурапчы, Кытанах, Холтого, Мугудай, Хатылы нэһиликтэрэ былааннарын толорботулар.

Хаалбыт 2 ыйга былааны толорорго кыактар бааллар. Ылыт тэһими түһэрбэксэ үлэлээхсэ.

КИИН БУОЙУНАБА ҮЛЭ ТҮМҮКТЭННЭ

Сахабыт сиригэр кыһыммыт тийэн кэллэ. Төһө да сылаас күнэр турдаллар, сыллата буоларын курдук, бу күннэргэ дьон-сэргэ кыһынны сиир эттэрин булуунууга, иһэр муустарын хаһааныыга үлэлииллэр. "Чурапчы" кэпэрэтиип киин буюунатыгар сүөһү өлөрүүтүн үтэ. Итиннэ үлэ-хамнас тэрээһинин кэпэрэтиип салайааччыта Николай Афанасьевич Аржаков билиһиннэрэр:

Эт тонор буоларын кытары сэттиньи 1 күнүттэн маассабы өлөрүүнү сабалаатыбыт. Барыта 858 дуогабардаах 170 дуогабара суох сүөһүнү өлөрүүктээхпит. Былааммыт 88 туонна. Итини толордубут 31,3 туонна убаһа этэ соботуопкалаһаах Билингги туругунан 247 төбөнү өлөрдүбүт. Улахан сылгыга 8,5 туонна былааннаахпыт. Бу күннэргэ итини толорууга үлэлиибит.

Туттуллуохтаах сүөһүлэри 5 КамАЗ массыыналаах суоллардары кытары дуогабардаһан тастарабыт. Ордук элбэҕи Соловьев нэһилиэгэ туттарда. Өлөрүүгэ, астааһынна, ысқылаакка угууга барытыгар кэпэрэтиип бэйэтин дьонно сылдьаллар. Сыллата манньк үлэлиир буолан уопутурдулар. Уолсай салаалтаа кэпэрэтиип салайааччытын солбуйааччы А.В. Андросова, приемщиһынан Тыва хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, "Гражданский килбиз" бэлэ хаһаайката А.Ф. Васильева курдук тэриилэбигэр ер сылларга үлэлээбит дьоммут эдэрдэри кытары биригэ сылдьаллар. Быйыл сүөһү туруга эмис Ортотунан 125—130 кг буолааллар.

Үлэһиттэр сарсыарда эрдэттэн кэлэн, сүөһү сүөхээһиниттэн сабалаан, тус-туһунан бөлөбүнэн үлэлииллэр. Күннэ ортотунан 120—130 сүөһү өлөр кыахтаах. Буюунабытын 2 сыллаабыта реконструкциялаабыт. Ирдебилгэ толору эппиэттир. Үлэ утуу-субуу топоруллан иһэр. Таһыттан үүрэн киллэрэн туотунан обустаран өлөрүллэр, онтон салгыы

миэстэлэринэн араарыы, иһин-үөһүн арааран ыраастааһын, анардаммыт (попутуша) таһырдыа ысқылаакка таһааран тоноруу, ыйааһын, дьаамыннааһын ытыллар. Хайа суорка турара быһаарыллар. Кэпэрэтиип үлэһиттэрин таһынан бэтэринээрэнэй исписэлиистэр эмиз кытталлар, бэрэбиэркэлииллэр. Үлэ сүөһүнү өлөрүү репаменыгар толору сөп түбэһиннэрэн ытыллар. Сүөһү бары миэстэтин туһаба таһаарыллар. Кэпэрэтиип үлэһиттэрэ бу улахан суолталаах хампааньаны кэмигэр, хаачыстыбалаахтык ыттан түмүктээн эрэллэр.

КЫСТЫК САБАЛАНЫЫТЫГАР СОРУКТАР

Сэтинны 7 күнүгэр улуус дьаһалтатын муннахтыгар саалатыгар улуустаабы тыа хаһаайыстыбатын управлениета быйылгы кыстыкка кириигэ соруктары туруорарга аһамыт муннаа буолла. Муннааха управление үлэһиттэрэ, нэһилиэк дьаһалттарын тыа хаһаайыстыбатыгар исписэлиистэрэ кыттыыны ыллылар.

Бастагы болпуруоһунан быйылгы кыстыкка ынах сүөһүнү, сылгыны иити соруктарыгар управление кылаабынай зоотехнигы Мария Макарова информацията истилиннэ. Сэтинны 1 күнүнээби туругунан улуус үрдүнэн 26000 ынах сүөһү баар. Ити 2017 сыллаабыр 1604 төбөнөн элбэх. Ынах сүөһү ахсаана 8406, былырыннытаабыр 169 төбөнөн абыйах. Онтон сылгы ахсаана 22171, итинтэн биэс 11311.

Бу күнүгэр инвентаризацияны ытарга сорук турда. Онуоха исписэлиистэр хас биридди хотонунан сылдьан

учуоттуулларыгар этилиннэ. Сыл бүтөр дьэри сүөһүнү нүөмэрдээһин буолуо. Маныаха нэһиликтэринэн, ыалларынан араартыырга нүөмэр кэстэ сылдьарынан табыгастаах буолуо. Эрдэ сүөһү, сылгы тириитин иһигэр чипирование угуллар, анал көрөр-билэр индикатор бэргинээринэй управлениета эрз баара. Нүөмэр сыаната 50 солк.

Учуоту, отчуоттааһыны көмүүтэринэн онорорго өрөспүүбүлүкэ үрдүнэн кириллиэхтээх. Маны өрөспүүбүлүкэ саалтата куусу ирдир. Тыа хаһаайыстыбатыгар туттуллар сүрүн средстволартан сабалаан, бары сабалар үлэһирин-хамнастарын көрдөрүүлэрэ цифровой технологияга (көмүүтэргэ) киллэриллэр буолуохтара.

Иккис болпуруоһунан управление начаалынньыга Анна Захарова тирээн турар соруктары быһаарыыга чопчу соруудахтары тизэргэ, Тыа хаһаайыстыбатын күнүн улуус киинигэр, нэһиликтэринэн бэлиэтээһингэ, быыстапкага кыттыыга былааннаах үлэни тэрийэргэ эптэ.

Муннаах үһүс чааһыгар „Сахаппемхолбоһуктан“ Татьяна Протопопова салайааччылаах исписэлиистэр искусственной сизмалаэһин болпуруоһугар семинар ыыттылар. 2018 сылга 4000 сүөһүнү сизмалаэһиргэ сорууда тиздиллибитэ. Ити сорууда ситэ толорулла илик. Элбэх хаһаайыстыба атыыр обуока эрэнэр. Ректальнай көрүүнү (буһаабытын бэрэбиэркэлэтиини) ыыттарбаттар. Түмүгэр ынах кытараан, элбэх ночноот таһаарыллар.

Эбизтээн кизэ муннаах кыттыылаахтара, сизмалаэһингэ семинар ыыта кэпбиһтэр. Одулуунна „Комплекс“ бааһынай хаһаайыстыбага сылдьан, практической үөрэби ыыттылар.

СҮӨҮ АХСААНА

(СЭТИННЫ 1 КҮНҮНЭЭБИ ТУРУГУНАН)

Наследа	КРС				в т.ч. коров			
	2018 год	2017 год	отклонение (+,-)	темп роста %	2018 год	2017 год	отклонение (+,-)	темп роста %
Алагарская	1292	1307	-15	98,9	421	407	14	103,4
Бахсытская	1263	1255	8	100,6	354	522	-168	67,8
Болтогонская	1145	1209	-64	94,7	347	376	-29	92,3
Болугурская	1940	1869	71	103,8	711	777	-66	91,5
Арылахская	987	951	36	103,8	322	319	3	100,9
Кытаанахская	1179	1038	141	113,6	309	290	19	106,6
Мугудайская	1787	1723	64	103,7	566	608	-42	93,1
Ожудунская	2066	1932	134	106,9	696	685	11	101,6
Соловьёвская	1740	1492	248	116,6	600	574	26	104,5
Сыланская	2779	2495	284	111,4	891	857	34	104,0
Телейская	1000	767	233	130,4	555	329	24	107,3
Хадырская	1373	1285	88	106,8	456	448	8	101,8
Хатылынская	1283	1171	112	109,6	401	426	-25	94,1
Хаяхсытская	1142	916	226	124,7	375	327	46	114,1
Хоптогонская	2369	2469	-100	95,9	731	747	-16	97,9
Чавырская	1551	1471	80	104,1	515	518	-5	99,0
Чурапчинская	1124	1046	78	107,5	362	365	-3	99,2
По улусу:	26000	24396	1604	106,6	8406	8575	-169	98,0

СЫЛГЫ АХСААНА

(СЭТИННЫ 1 КҮНҮНЭЭБИ ТУРУГУНАН)

	Лошадь				в т.ч. кобыл			
	2018 год	2017 год	отклонение (+,-)	темп роста %	2018 год	2017 год	отклонение (+,-)	темп роста %
Алагарская	1089	1251	-162	87,1	532	567	-35	93,8
Бахсытская	526	575	-49	91,5	260	245	15	106,1
Болтогонская	1486	1600	-114	92,9	747	727	20	102,8
Болугурская	1485	1682	-197	88,3	749	743	6	100,8
Арылахская	1142	1287	-145	88,7	545	537	8	101,5
Кытаанахская	1243	1444	-201	86,1	653	641	12	101,9
Мугудайская	1554	1969	-415	78,9	772	802	-30	96,3
Ожудунская	2155	2304	-149	93,5	1036	945	91	109,6
Соловьёвская	1258	1390	-132	90,5	712	629	83	113,2
Сыланская	2599	2936	-337	88,7	1309	1296	13	101,0
Телейская	869	990	-121	87,8	449	419	30	107,2
Хадырская	632	785	-153	80,5	334	324	10	103,1
Хатылынская	1584	1650	-66	96,0	749	667	82	112,3
Хаяхсытская	809	998	-189	81,1	422	467	-45	90,4
Хоптогонская	1638	1922	-284	85,2	862	860	2	100,2
Чавырская	1195	1395	-200	85,7	607	560	47	108,4
Чурапчинская	1107	1524	-217	83,6	573	604	-31	94,9
По улусу:	22171	25502	-3331	86,9	11311	11033	278	102,5

БААҤЫНАЙ ХАҤААЙЫСТЫБАЛАРГА СИР УЧААСТАГЫН БИЭРИИ

Аан бастаан бас билиигэ эбэтэр түүлэһингэ бэриллэр сир учаастага бааһынай (пиэрмэр) хаһаайыстыбаларыгар аукцион ыытыыта суох бэриллээн сөл, өскөтүн сир учаастагын түнэтэр туһунан иһитиннэри (извещение) хаһаакка бачээтэммитин кэнниттэн 30 күн иһинэн атын сайабылыанньалар киирбэтэхтэринэ. Мөнтөн атын түгэнигэ сир учаастага аукцион түмүгүнөн бэриллэр.

Түүлэһи дуогабара түһэрсиллибитэ 3 сыл буолбутун кэннэ, өскөтүн РФ оскуонарын кэһи уонна сокуонтан туорааһын суох буолууна, бааһынай (пиэрмэр) хаһаайыстыбатыгар түүлэһингэ бэриллэбит сир туһана сылдьыбыт хаһаайыстыбага аукциона суох атыыланар. Ол быраабы туһанар инниттэн тустаах хаһаайыстыбага аукциона суох атыыланар. Ол быраабы туһанар инниттэн тустаах хаһаайыстыба сир учаастагын түүлэһэргэ дуогабарын болдьоһо бүтэ илигинэ ити сирин бас билиигэ атыылаһарын туһунан сайабылыанньа туттарыахтаах.

Муниципальной оройон административнай кимитэн ураты территорияга сир учаастага бааһынай

хаһаайыстыбаларга босхо туһанар быраал 6 сылтан уһуна суох болдьоһо бэриллэр. Маныаха сир учаастага босхо туһаныыга бэриллэбитэ 5 сыл буолбутун кэнниттэн бу сир учаастага туһаннаах сыалынан туттуллар буолууна бас билиигэ босхо бэриллэр.

Тыа хаһаайыстыбатын сайыннары эйгэтин судаарыстыбаннай бырагырааматыгар кыттар бааһынай хаһаайыстыбатыгар тыа хаһаайыстыбатын аналыгар туттуллар сиртэн сир учаастага аукциона суох 5 сылга дьэри болдьоһо түүлэһингэ бэриллэр.

Сир өлүүкэтин суотугар (выделенного в счет земель-ных долей) бэриллэбит сир учаастагын туһанар бааһынай хаһаайыстыбага түүлэһингэ эбэтэр бас билиигэ аукцион ыыппакка эрз бэриллэр, өскөтүн хаһаайыстыба ити сир учаастагар муниципальной быраал судаарыстыбаннай регистрациятын ааспытын кэнниттэн 6 ый иһигэр олохтоох байэни салайыныы уорганьгар түүлэһи дуогабарын эбэтэр атыы-тутуу (купли-продажа) дуогабарын түһэрсэри туруорсан, сайабылыанньаһыт түгэнигэр.

САЙЫЛЫК КҮНЭ ОЛОХТОННО

Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Дархана Айсен Николаев бу дьыл сэтинны 6 күнүнээби 150-с №-дээх ыйаабыр олобуран, кэлэр 2019 сылтан сабалаан, сыллата ыам ыйын 22 күнүгэр Саха сиригэр Сайылык күнэ бэлиэтэнэр буолла.

Бу ыйаах сайылыктааһыны саха төрүт үгэһин быһыытынан сыаналааһынна, сайылын ыйдарга мэччирээтэн өлгөм үүтү ыан, бородууксуяны үрдэтиигэ туһуланар.

Сыһарыһыны бэлэмнээ А. СЛЕДЦОВ.

ИННИКИ КЭСКИЛ ТУҢУГАР ТУРУНАН

Сэтинньи 2 күнүгэр Бахсы нэһилиэгин Т.П. Местников аатынан сынньалан киинигэр нэһилиэк олохтоохторо, дьокутааттар, төрөппүттэр, оскуола үлэһиттэрэ уонна эдэр ыччат муһунна. Дьон-сэргэ туохтан долгуйан муһунна?

Билгэрин курдук, Бахсыга таас оскуола 2004 сыллааха тутуллан үлэсэ кирибита. Бу сыллар уста-

ларыгар оскуола истизэнтэ хайыта баран, сорох кылаастарга оҕо үөрэнэригэр, үлэһиттэрэ сөбө суох туруктаанна. Кырыһата ондугун матырыйаалынан ончолуллубута, туттуллуохтаах кэммин аһаран, ардабы курдары ыттан, үлүс хоромньуну таһаарар. Маны таһынан аныгы кэм ирдэбиллэрин, оскуола тупсабай көстүүлээх буолара эмиз наада курдук. Кэнники кэмнэ нэһилиэккэ ытыллар улуус, бырабыыталыстыба

отчуотуур мунньахтарыгар оскуола салайааччылары куруутун кэриэтэ туруорсар кыһалҕалара буолбута.

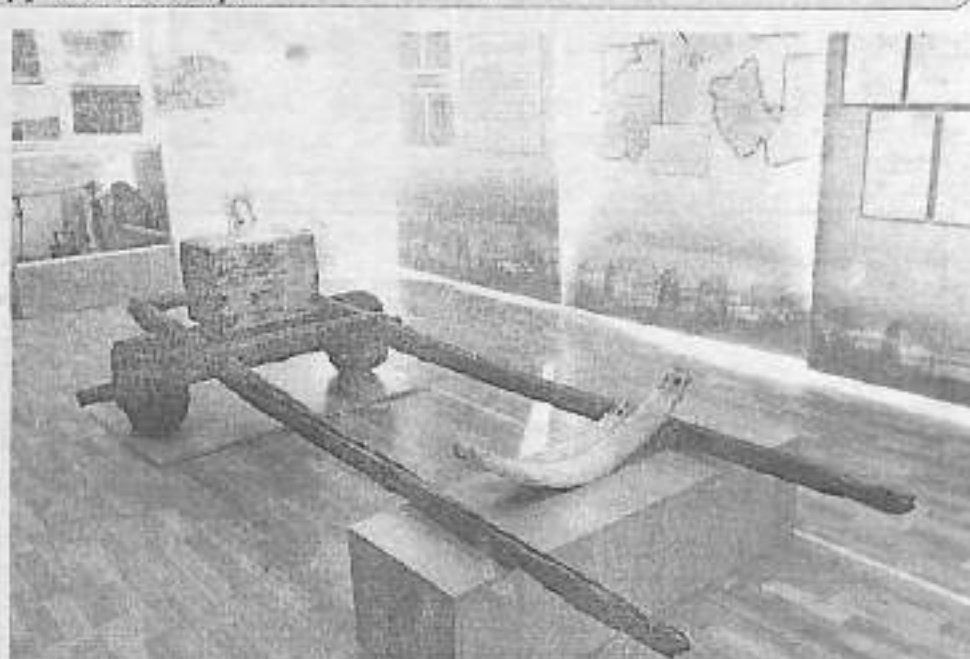
Быйыл биһиги оскуолабыт улууска нэһилиэгиннэ баччымын өйүүр бырагыраамабы "Новая школа - новые образовательные ориентиры" диэн бырайыагынан кириэн, куонкуруһу ааһан, салгыы ереспүүбүлүккэ кыттар кыахтанна. Бу тупа кэпсэтэри, сүбэлэтэри нэһилиэк дьонно муһунна.

Мунньабы оскуола дириэктэрэ салайан ытта. Оскуола дьэтигэр билигин туругунан суһал ерөмүөн ытыллар наадатын тоһоҕолоон бэлиттээтэ. Быгырыынны үөрэх дьылыгар анал техникескэй приборунан кээмэйдээһин түмүгэр бэриллибит сылаас үксэ истизэ быһыынан тахса турарын, кырыһа тэстэригэр сыттаан, өһүө түһүк буолар кутталлаабын, мустубут дьон экран нөнүө көрдүлэр.

Бу бырайыакка кыттарга нэһилиэгиннэ утары үбү угуохтаах. Ол туһунан кизэн кэпсэтии барда. Төрөппүттэр, мустубут дьон этилибит 600 тыһыынча солкусбайы, бары күүһү ууран туран, бука бары өйбүтүн санаабытын холбоон, биһир дойдубулаахтарбытын, үөрэммит ыччалпытын кэскиллээх дьыалабы тардан, этилибит кэмнэ баар онорорго биһир санаанан куоластаата.

Жанна БАРАШКОВА,
Бахсы

Хоту көһөрүллүү 76 сылыгар

ХОРСУН БЫҢҢЫ ТУОҢУТА

Улууспут мусуойугар араас дьылҕалаах маллар түмүлүлэллэр. Кинилэр дьон күүһүн, тулуурун, үлэтин уонна бүтэр уһуга суох тапталын туоһулара буолаллар. Олортон биһирдэрэ — холбука. Бу холбука мусуой филиалыгар — Хатылытаабы Көһөрүллүү мусуойугар хараллан сытар.

Холбука диэн тизэр түһэр хаппахтаах мас дьааһык. Бу биһизнэ ойуута суох, тынан баран атыттар ойуулаах да буолуохтарын сөп. Холобура, Хатылытаабы мусуойга өссө 100 саастаах холбука баар, кини геометрической ойуулаах, ойуутугар үүнээйи кырааскатын туһаммыттар. Кэм аастытын да кэннэ кырааскатын өһө өлбөөрбөтө.

Биһиги холбукабыт педагогическай үлэ бэтэрээнэ, Көһөрүллүү кыттыылаабы Анастасия Степановна Чичигинароваттан кэлбитэ. Холбука сырдык мастан ончолуллубут. Кини ыраас, лоп курдук буолан, туох да кизгэлгэ наадыбат. Бу холбуканы Анастасия Степановнаба 1-кы кылааска барарыгар, эһэтэ Федор Иванович Иванов бэлэхтээбитэ. Онно кини өйүтүн укта сылдьыбыт. Онтон 1942 сыллааха көһөрүүгэ Кэбээйи улуутугар баралларыгар, бу холбукабы танаастарын, иһиттэрин-хомуостарын

уктан барбыттар. Көһөрүү кэмигэр үгүс дьэ кэргэн итинник холбукаларын илдьэ барбыттар. Бэйэтин кытары 16 эрэ киһи таһааһы илдьэ барар көнүлгөннэрэ.

Анастасия Степановна ахтылаарыттан: «1942 сыллааха Кэбээйигэ көһөрүүгэ биһиги дьэ кэргэн — 3 киһи бу холбукабы тасастытын, чааскыбытын уган илдьэ барбыппыт. Кэбээйигэ Куокуй нэһилиэгэр Аалыма диэн сиргэ киллэрбиттэрэ. Ыран-быстан, алтынны ыйга тийибиттэ. Онно 1-2 эрэ балаһан баара. Онон үгүс ыалы колхуос бырабыллыбыт хотонугар симиттэрэ. Тымныы тыаһуус беҕэ этэ. Дьоммут ол хотонно икки өттүнэн сирэйдээн, көмүлүк оһоһу туттуттара. Дойдубуттан ытталларыгар онно бэлэм дьыһа-уохка, аска-үөлгэ тийиэххит, балыгы сыһа сылдьан сикхит диэн агитация улаһана этэ. Оһолор 3 күлэмизтирдээх Арбас диэн сиргэ икки сменанан үөрэнэн кэлэрибит, үгүс-төрдүс кылаастар иккис сменабы үөрэнэрибит. Оскуолабыт хатырык кырыһалаабы, титирик муосталаабы, чараас хаптаһын хостордооһо, ыһырынынныгынан сырдаттынарбыт, паартабы үһүө-төрдүү буолан олорор-бут. Кинигэ, тэтэрээт диэн олус кэмнитэ. Дьыһа үлэбитин кинигэбитин уларсан таһарорбут. Олохтоох оһолор тот, олус

мэник-тэник этилэр. Биһизнэ хаппыт балыгы (барчаны) бөрсөллөрө, ачык буоламмыт, холуннарбат этибит. Ол эрэри, үөрэхкэ баҕабыт, дьулуурбут улаһана. Онтон 1944 сыл сааһыгар биһигини дойдубутугар ыттар буоланнар үөрдүбүттэрэ. Оһонньоттор болуот оностоллоро. Ол эрэри, хойу-таан хааламмыт, борохуоска утары болуотунан барбыппыт. Кыайан хаамар өттүлэрин сатыы быһалыы борохуоска ытыллар да, куоттаран тийибит этилэр. Онон мин ийэм хаалан хаалбыт. Эһэбинэн атын оһолору, кырдыабаастары кытта борохуоска нэһилэ тиксибиттэ. Онтон Сангаарга борохуоттан түһэртээн, барыбытын дезинфекциялаатылар, баанньыкка сууннардылар. Мин эһэбин сизгэ сылдьабын. Онтон Аппараа Бэстээби бултубут <...>».

Оһон биһиги холбукабыт оһо күүһүн, тулуурун, хорсун быһыытын, холоһоо суох биллэгэ таһаһы туһута буолар. Анастасия Степановна тулуйан, алдырхайдаах кэмнэ тыыннаах хаалан, кини бултуруйбака төрөөбүт дойдутугар, дьэтигэр-уотугар төнөн кэлбит.

Биһиги дойдубут устуоруйатыгар сэмбээсэй былаас кэмигэр элбэх норуоттар сэрии кэмигэр эрэ буолбакка, политической репрессиябы

түбэспиттэрэ. Сыалай норуоттары дойду араас сирдэригэр куус өттүнэн көһөрөр — депортациялар этилэр. Электроннай ресурс Бикипидийэ манньык диэн ССРС норуоттарын депортацияларын өйдөбүлүн быһаарар: «Норуоттары куус өттүнэн көһөрүү (депортация) — ССРС-ка политической репрессия биһир көрүнэ буолар. Ити куус өттүнэн көһөрүү курдук репрессия көрүнүн ураты чинчилэрэ буолаллар: туох да суута-уураабы суоҕа, сүүһүнэн тыһыынча киһини хабара, соруйан элбэх киһини халбархай, кинилэр олоро үөрөммэтэх ыраах сирдэригэр ытталлара».

Манньык репрессияларга уолсайа 4,5 мөлүйүүн киһи түбэспитэ, ол иһигэр: кэрийдэр, ныйзмэстэр, ингерманланд-финнэр, карачайдар, калмыктар, чэчизнэр, ингуштар, балкардар, кырым татаардара, месхэтин-туурактара. Олортон сэтгэ омук — ныйзмэстэр, карачайдар, калмыктар, чэчизнэр, ингуштар, балкардар, кырым татаардара — национальнай автономнай ереспүүбүлүккэлэрэ суох ончолуллубуттар».

Политическай репрессия кэмэ норуот, дьон олоһун уонна дьылҕаларын букатын уларыттыта. Уонна хаһан даҕаны инники кэскилбитигэр хатылаһа суохтаах.

О.А. ЯДРЕЕВА,
мусуой научнай үлэһитэ.

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Күндү кэлпизгезбитин, Хоттобо нәһилизгизин бибилизгизин
карин **Мария Иннокентьевна КУЗЬМИНАНЫ**
убулгубаах саахын туолбумунан итиликисистиник
эбэрдэлиибит!

Баарарбыт айыкка, дыз кэргэнгэр барыны
налластатын, хомойуу хоһуластатын, үөрүү-көтүү
ууталыгэр үктөмк, куруук үрдүү-дабыа сырыт!
Эбэрдэни кытта бибилизгизгэ кэлэктиибэ.

БИЛЭРИИ

Борис Дмитриевич Васильев аатыгар наасар сүлүгүтүн дьыгэ
суюунан ааһыллар.

ЗАИМ ПЕНСИОННЫЙ

66% годовых

БЕЗ ПОРУЧТЕЛЕЙ
РАССМОТРЕНИЕ
ЗАЯВКИ ДО 30 МИНУТ

С. ЧУРАПЧА, ул. Ленина, 51,
здание Сбербанка, тел. 8-41151-
42-411, 8-984-117-41-20;

Домашний
ПЕТИТ

Боллур нәһилизгизин Бочуоттаах олохтоо, үлэ, тыыл батэрээнэ,
Хоту көһөрүлүү кыттылааба

ПОПОВ Константин Семенович

Боллур нәһилизгизин Бочуоттаах олохтоо, үлэ, тыыл батэрээнэ,
Хоту көһөрүлүү кыттылааба

Попов Константин Семенович олохтон туораабытынан
кутурбаннарын тиздэллэр:
- Попов Константин Семенович олохтон туораабытынан
оҕолоругар, Чугас аймактарыгар, кэлпизгэлэригэр Константин
Константиновичка, Мария Петроунаба, Семен Константиновичка,
Оксана Ивановнаба Хатылы Болтоно орто оскуолаларын
кэлпизгэлэригэр, үөрэх управлениета, бири идэлэктэр сойуустара.

- Чуралчы оройунун сайдылыгэр үтүктүн иһин" I, II, III с. степеннэх
мэтэллэр, "Улуус доробуулаах хараабытын бочуоттаах батэрээнэ" бэлэ
ханааһынара Попов Константин Семенович олохтон барбытынан
оҕолоругар, сизнэригэр, хос сизнэригэр, бары аймактарыгар Боллур
нәһилизгизин дьаһалтата, Пенсционердарын сойууна.

Ханалас улуунун Нөмүгү нәһилизгизин Ытык олохтоо, Төлөй
Мээндийиттэн төрттүкө ТХСНЧИ өрөсүүбүлүккэ иэтиник биллэр
учуонай-пуговда, "Гражданский клубин" болго ханааһына

ЗАХАРОВ Иван Дмитриевич – Учюнаой Уйбаан

Боллур нәһилизгизин Бочуоттаах олохтоо, үлэ, тыыл батэрээнэ,
Хоту көһөрүлүү кыттылааба

Захаров Иван Дмитриевич олохтон туораабытынан кэргэнгэр, оҕолоругар, сизнэригэр, быраатын-
гар Иван Дмитриевич-II, Ирина Иннокентьевнаба, Варвара
Дмитриевнаба дириң кулурбумуунан тиздэбит.

Төлөй нәһилизгизин дьаһалтата, олохтоохторо.

Болтоно нәһилизгизин олохтоо, үлэ батэрээнэ, Хоту көһөрүлүү
кыттылааба

НАЗАРОВА Татьяна Николаевна

Боллур нәһилизгизин Бочуоттаах олохтоо, үлэ, тыыл батэрээнэ,
Хоту көһөрүлүү кыттылааба

Назарова Татьяна Николаевна олохтон туораабытынан кэлпизгэлэ-
ригэр Дария Владимировна Назароваба, кини дыз кэргэнгэр, аймактары-
гар С.А. Новгородов аатынан Чуралчы орто оскуоланын профкома,
кэлпизгэлэригэр.

- Назарова Татьяна Николаевна олохтон туораабытынан оҕолоругар,
кыттылааба, күтүктүгэр, сизнэригэр, аймактарыгар Чуралчы улуунун
үөрэтиригэр уонна профкомун кэммитэ, Болтонотоо "Кэңээри"
уһууаан кэлпизгэлэригэр уонна батэрээнэ.

- Ийэтэ Назарова Татьяна Николаевна олохтон туораабытынан кэл-
пизгэлэригэр Парасковья Александровна Красильниковаба "Тулутууаан"
уһууаан кэлпизгэлэригэр.

- Күндү ийэлэргэ, эбэлэргэ Назарова Татьяна Николаевна олохтон
туораабытынан кыттылааба Парасковья Александровна Красильниковаба,
сизнэригэр Вероникаба, Васяба, бары оҕолоругар, сизнэригэр,
аймактарыгар Сылан орто оскуолаларыгар биригэ үөрэммит дьүөгэлэргэ.

- Назарова Татьяна Николаевна олохтон туораабытынан Болтоно
орто оскуоланын учууталларыгар, кыттылааба Анастасия Алексеевна
Аржаковаба, сизнэригэр Василий Николаевич Красильникова Болтоно
орто оскуолата, улуустаагы үөрэх үлэтигэр профсоюзун кэммитэ.

КИНИГЭ оҕолорбут, таҥабыт,
бачээттигизит

БРОШЮРА, АЛЬБОМ, БУКЛЕТ
таҥабыт

КАЛЕНДАРЬ, БЛОКНОТ араас
корунун оҕолорбут

А4, А3 формакка БЭЧЭЭТ араас корунт

Сурууаал, почетный грамота,
зачетка, дипломнай үлэ тастыара

ЭБЭРДЭ СУРУУТАРЫ, ЫҔЫРЫЫЛАРЫ
удамыр сыанаба оҕолорбут

БАННЕР ойуутун таҥаап бичирэбит

Дизайн, таҥаап араас корунун
толоробут

«САГА ОЛОХ»

полиграфиятын

отдела сакаас ылар

sanaoloh@mail.ru

89841043171

Боллур нәһилизгизин олохтоо, педагогический
үлэ батэрээнэ, СӨ үөрэтиригэр туйгуна

МИХАЙЛОВА Евадия Ивановна

Боллур нәһилизгизин Бочуоттаах олохтоо, үлэ, тыыл батэрээнэ,
Хоту көһөрүлүү кыттылааба

Михайлова Евадия Ивановна олохтон туораа-
бытынан кэргэнгэр Николай Григорьевич
Михайловка, сизнэригэр, Чугас аймактарыгар,
дэбэтторугар Боллур нәһилизгизин дьаһалтата, дь-
кутааттары Сэбиэтэ уонна пенсционердарын
түмсүүтэ.

- Тапталлаах кэргэнэ Михайлова Евадия
Ивановна олохтон туораабытынан уруку "Чуралчы"
сохуос дириктэригэр, үлэ батэрээнгэр Николай
Григорьевич Михайловка, сизнэригэр Чуралчы
улуунун тыатын ханааһыстыбатын управлениета.

- Михайлова Евадия Ивановна олохтон туораа-
бытынан кэргэнгэр Николай Григорьевичка, сизнэ-

ригэр, бары аймактарыгар Чуралчы улуунун үөрэтин
управлениета, үөрэх үлэтигэр илэлэх
сойуустарын улуустаагы кэммитэ, Сыланнаагы
"Сулусчаан", Мындааайытаагы "Ымын"
уһууааннар кэлпизгэлэригэр.

- Михайлова Евадия Ивановна олохтон туораа-
бытынан кэргэнгэр Николай Григорьевичка, биригэ
төрөөбүттэригэр, сизнэригэр, аймактарыгар
Чуралчы орто оскуолаларыгар биригэ үөрэммит
дэбэтторо, 1965 сыллаах выпускниктара.

- Михайлова Евадия Ивановна олохтон туораа-
бытынан кэргэнгэр Николай Григорьевичка, биригэ
төрөөбүттэригэр Чуралчытан Варвара Дмитриевна
Полова.

- Михайлова Евадия Ивановна олохтон туораа-
бытынан кэргэнгэр Николай Григорьевичка,
сизнэригэр, биригэ төрөөбүттэригэр, бары аймак-
тарыгар аймактара Захаровтар, Скрябиннар.

Хатылы нәһилизгизин олохтоо, үлэ батэрээнэ

ПАВЛОВА Мотрена Николаевна

Боллур нәһилизгизин Бочуоттаах олохтоо, үлэ, тыыл батэрээнэ,
Хоту көһөрүлүү кыттылааба

бу дыл сэтинньи 10 күнүгэр ыарахан ыарыттан
олохтон туораабытын билэр дьонугар,
аймактарыгар курутууан туран иһитинэрэбит.

Кэргэнэ, оҕолоро, сизнэригэр.

Кулурбаннарын тиздэллэр:

- Павлова Мотрена Николаевна олохтон туораа-
бытынан кэргэнгэр Афанасий Ивановичка,
оҕолоругар сизнигэр, хос сизнигэр, биригэ
төрөөбүттэригэр, аймактарыгар Хатылы
нәһилизгизин дьаһалтата, батэрээнэригэр Сэбиэтэ.

- Тапталлаах ийэлэргэ Павлова Мотрена
Николаевна олохтон туораабытынан убаастыыр
кэлпизгэлэригэр, профкомдарын бэрэссэдэстэ-
гэр Степанида Афанасьевна Павловаба, аҕа-
тар Афанасий Ивановичка, биригэ төрөөбүттэригэр

В.С. Соловьев – Болот Боотур аатынан Хатылы
орто оскуоланын кэлпизгэлэригэр.

- Павлова Мотрена Николаевна олохтон
туораабытынан кэргэнгэр, оҕолоругар,
сизнэригэр биригэ төрөөбүттэргэ уонна аймактара
Чуралчытан, Дьахкусайтан, Мэнэ Ханаласан
Захаровтар, Романовтар, Судимовтар.

- Павлова Мотрена Николаевна олохтон
туораабытынан кыттылааба Степанида
Афанасьевна Павловаба, кини дыз кэргэнгэр
Хатылы орто оскуоланын 3-с кылааһын
үөрэнэччилэргэ, төрөбүттэргэ.

- Павлова Мотрена Николаевна олохтон
туораабытынан оҕолоругар, сизнигэр, кэргэнгэр
Афанасий Ивановичка Хатылы балыһатыгар
биригэ үлэтигэр дэбэтторо.

СӨ Норуотун ханааһыстыбатын үтүөлэх
үлэтигэр, судаарыстыбаннай гражданский сулууста
туйгуна, СӨ Тыатын ханааһыстыбатын, бачээтин,
араадыатын уонна телевидениетин туйгуна,
сэбиэскэй-партийнай үлэ ытыктабыллаах
батэрээнэ, Булун, Чуралчы оройуоннарыгар партия
райкомун салайааччыта, Мэнэ Ханалас, Булун,
Чуралчы улуустарын Бочуоттаах олохтоо, үлэ,
кэргэнэ СӨ Тыатын ханааһыстыбатын министри-
стибэтигэр каадыры уонна судаарыстыбаннай
сулууска үлэтигэр дьонун кылаатын киллэрбит

ПТИЦЫНА Агафия Семеновна

Боллур нәһилизгизин Бочуоттаах олохтоо, үлэ, тыыл батэрээнэ,
Хоту көһөрүлүү кыттылааба

Птицына Агафия Семеновна олохтон туораабытынан кэргэнгэр,
оҕолоругар, сизнэригэр, аймактарыгар Чуралчы улуунун
үөрэтиригэр уонна профкомун кэммитэ, Болтонотоо "Кэңээри"
уһууаан кэлпизгэлэригэр уонна батэрээнэ.

- Птицына Агафия Семеновна олохтон туораабытынан кэргэнгэр,
оҕолоругар, сизнэригэр, аймактарыгар Чуралчы улуунун
үөрэтиригэр уонна профкомун кэммитэ, Болтонотоо "Кэңээри"
уһууаан кэлпизгэлэригэр уонна батэрээнэ.

- Птицына Агафия Семеновна олохтон туораабытынан кэргэнгэр,
оҕолоругар, сизнэригэр, аймактарыгар Чуралчы улуунун
үөрэтиригэр уонна профкомун кэммитэ, Болтонотоо "Кэңээри"
уһууаан кэлпизгэлэригэр уонна батэрээнэ.

- Птицына Агафия Семеновна олохтон туораабытынан кэргэнгэр,
оҕолоругар, сизнэригэр, аймактарыгар Чуралчы улуунун
үөрэтиригэр уонна профкомун кэммитэ, Болтонотоо "Кэңээри"
уһууаан кэлпизгэлэригэр уонна батэрээнэ.

- Птицына Агафия Семеновна олохтон туораабытынан кэргэнгэр,
оҕолоругар, сизнэригэр, аймактарыгар Чуралчы улуунун
үөрэтиригэр уонна профкомун кэммитэ, Болтонотоо "Кэңээри"
уһууаан кэлпизгэлэригэр уонна батэрээнэ.

- Птицына Агафия Семеновна олохтон туораабытынан кэргэнгэр,
оҕолоругар, сизнэригэр, аймактарыгар Чуралчы улуунун
үөрэтиригэр уонна профкомун кэммитэ, Болтонотоо "Кэңээри"
уһууаан кэлпизгэлэригэр уонна батэрээнэ.

- Птицына Агафия Семеновна олохтон туораабытынан кэргэнгэр,
оҕолоругар, сизнэригэр, аймактарыгар Чуралчы улуунун
үөрэтиригэр уонна профкомун кэммитэ, Болтонотоо "Кэңээри"
уһууаан кэлпизгэлэригэр уонна батэрээнэ.

- Птицына Агафия Семеновна олохтон туораабытынан кэргэнгэр,
оҕолоругар, сизнэригэр, аймактарыгар Чуралчы улуунун
үөрэтиригэр уонна профкомун кэммитэ, Болтонотоо "Кэңээри"
уһууаан кэлпизгэлэригэр уонна батэрээнэ.

- Птицына Агафия Семеновна олохтон туораабытынан кэргэнгэр,
оҕолоругар, сизнэригэр, аймактарыгар Чуралчы улуунун
үөрэтиригэр уонна профкомун кэммитэ, Болтонотоо "Кэңээри"
уһууаан кэлпизгэлэригэр уонна батэрээнэ.

- Птицына Агафия Семеновна олохтон туораабытынан кэргэнгэр,
оҕолоругар, сизнэригэр, аймактарыгар Чуралчы улуунун
үөрэтиригэр уонна профкомун кэммитэ, Болтонотоо "Кэңээри"
уһууаан кэлпизгэлэригэр уонна батэрээнэ.

- Птицына Агафия Семеновна олохтон туораабытынан кэргэнгэр,
оҕолоругар, сизнэригэр, аймактарыгар Чуралчы улуунун
үөрэтиригэр уонна профкомун кэммитэ, Болтонотоо "Кэңээри"
уһууаан кэлпизгэлэригэр уонна батэрээнэ.

- Птицына Агафия Семеновна олохтон туораабытынан кэргэнгэр,
оҕолоругар, сизнэригэр, аймактарыгар Чуралчы улуунун
үөрэтиригэр уонна профкомун кэммитэ, Болтонотоо "Кэңээри"
уһууаан кэлпизгэлэригэр уонна батэрээнэ.

- Птицына Агафия Семеновна олохтон туораабытынан кэргэнгэр,
оҕолоругар, сизнэригэр, аймактарыгар Чуралчы улуунун
үөрэтиригэр уонна профкомун кэммитэ, Болтонотоо "Кэңээри"
уһууаан кэлпизгэлэригэр уонна батэрээнэ.

- Птицына Агафия Семеновна олохтон туораабытынан кэргэнгэр,
оҕолоругар, сизнэригэр, аймактарыгар Чуралчы улуунун
үөрэтиригэр уонна профкомун кэммитэ, Болтонотоо "Кэңээри"
уһууаан кэлпизгэлэригэр уонна батэрээнэ.

- Птицына Агафия Семеновна олохтон туораабытынан кэргэнгэр,
оҕолоругар, сизнэригэр, аймактарыгар Чуралчы улуунун
үөрэтиригэр уонна профкомун кэммитэ, Болтонотоо "Кэңээри"
уһууаан кэлпизгэлэригэр уонна батэрээнэ.

- Птицына Агафия Семеновна олохтон туораабытынан кэргэнгэр,
оҕолоругар, сизнэригэр, аймактарыгар Чуралчы улуунун
үөрэтиригэр уонна профкомун кэммитэ, Болтонотоо "Кэңээри"
уһууаан кэлпизгэлэригэр уонна батэрээнэ.

комиссариатын кэлпизгэлэригэр.

- Таптыыр ийэтэ Варламова Мотрена
Степановна олохтон туораабытынан биригэ
үөрэммит дэбэтторугар Саетаба, кини дыз
кэргэнгэр 2004 сыллаахха биригэ үөрэнэн
бүтэрбит II-с "тум" кылааһа, учуутала Д.У.
Неустрова.

- Балтыгара Варламова Мотрена Степановна
олохтон туораабытынан оҕолоругар, сизнэригэр,
аймактарыгар убайлара Никифор, Семен, эдийиэ
Евадия, бырааттара Иван, Егор, Проня, сизнэригэр
аҕа-тара, балтыгара.

- Тапталлаах ийэлэргэ, эбэлэргэ Варламова
Мотрена Степановна олохтон туораабытынан
дьүөгэлэригэр Саетаба, Чугас дьүөгэлэргэ.

Тэрийсэ таһаараччылар: СР Правительствота, Чуралчы улуунун "Сага олох" редакциянай-
издательский холбоһук автономнай уредение, Российскай Федерация Россиянадаар СР
управлениетыгар 2012 с. кулун тутар 15 күнүгэр регистрацияламмит нүмэра – ПИ №ТУ14-0238.

Редакция, издатель аадырыһа: 678670, Чуралчы сэл.
Карл Маркс уул. 26 "а". Телефоннарбыт: редактор – 41-
332, оҕолор – 41-295, 41-368. E-mail: sanaoloh@mail.ru,
сайт: sanaoloh.ru, instagram: @sanaoloh

Бачээкэ сакаас:
№ 06 (11542)
Кэммитэ: 1,5 бач. таҥа
Ааһаана 750
Ханыат сыаната: 10 солк.

Сага олох

Аһаарыгар аһаарыгар аһаарыгар
Аһаарыгар аһаарыгар аһаарыгар
Аһаарыгар аһаарыгар аһаарыгар
Аһаарыгар аһаарыгар аһаарыгар

Кыһааһаһа аһаарыгар аһаарыгар – А.М.С.ПЕТИТОВ.
Ханыат аһаарыгар аһаарыгар – Е.И. МАКАРИНСКАЯ.
Кыһааһаһа аһаарыгар аһаарыгар – С.А. ЖЕЛТРИНСКАЯ, А.Н. ЗАХАРОВА.
Аһаарыгар аһаарыгар – И.С. ПОПОВА.
Аһаарыгар аһаарыгар – Ф.А. ПРОТОДЬЯКОВ.

Ханыат бачээкэ бачээкэ графика: 16 х 00 м. Бачээкэ бачээкэ: 16 х 00 м. "Сага олох" редакциянай-издательский холбоһукка 12.11.2018 с. офсетка бачээкэни.
Типография аадырыһа: 678670, Чуралчы сэл., Карл Маркс уул. 26 "а". Индекс: 64907. Ханыат надиялэһа иһитэ: оптуорунньука уонна бачээкэни таһар.